

УДК 339.9

І. О. Іващук

доктор економічних наук, професор Тернопільського
національного економічного університету, м. Тернопіль

Л. Т. Герман

кандидат економічних наук, викладач кафедри міжнародної
економіки Тернопільського національного економічного
університету, м. Тернопіль

О. С. Ксенжук

здобувач Тернопільського національного економічного
університету, м. Тернопіль

ПЕРЕДУМОВИ ІНТЕГРАЦІЇ ЕКОНОМІК КРАЇН АФРИКИ НА ПІВДЕНЬ ВІД САХАРИ В ГЛОБАЛЬНИЙ ПРОСТІР

Аргументовано важливість інтеграції країн Африки у глобальний простір та використання її можливостей для економічного розвитку. Виявлено, що інтерес розвинених країн до країн Африки на південь від Сахари, обумовлений наявними природними ресурсами. Встановлено фактори, що стримують глобальну конкурентоспроможність країн даного регіону. Проаналізовано розподіл країн Африки на південь від Сахари за рівнем глобальної конкурентоспроможності. Проведено оцінку економічного зростання країн Африки на південь від Сахари та доведено нерівномірність їх розподілу. Встановлено важливість фінансової допомоги міжнародних організацій (Світового банку та МВФ) для забезпечення економічного розвитку. Розкрито роль гірничодобувної промисловості у поглибленні інтеграції країн Африки та аргументовано важливість видобутку дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння для економічного розвитку ПАР та Ботсвани. Обґрунтовано особливості африкансько-китайського інвестиційного співробітництва. Окреслено заходи пришвидшення інтеграції країн Африки на південь від Сахари у глобальний економічний простір.

Ключові слова: глобальна конкурентоспроможність, глобальний простір, економічне зростання, економічний розвиток, інтеграція, країни Африки на південь від Сахари, МВФ, природні ресурси, дорогоцінні метали та дорогоцінне каміння, Світовий банк.

Ivashchuk I., Herman L., Ksenzjuk O. PREREQUISITES FOR THE INTEGRATION OF THE ECONOMIES OF SUB-SAHARAN AFRICA INTO THE GLOBAL SPACE

The importance of integrating Africa into the global space and using its opportunities for economic development is argued. It is found that the interest of developed countries to sub-Saharan Africa is due to the availability of natural resources. The factors restraining the global competitiveness of the countries of the given region are established. The distribution of Sub-Saharan Africa according to the level of global competitiveness is analyzed. An assessment of the economic growth of Sub-Saharan Africa has been carried out and the uneven distribution of the distribution has been proved. The importance of financial assistance from international organizations (the World Bank and the IMF) for ensuring economic development is established. The role of the mining industry in deepening the integration of African countries is revealed and the importance of mining precious metals and precious stones for the economic development of South Africa and Botswana is argued. The peculiarities of the African-Chinese investment cooperation are substantiated. Measures to accelerate the integration of sub-Saharan Africa into the global economic space are outlined.

Keywords: global competitiveness, global space, economic growth, economic development, integration, Sub-Saharan Africa, IMF, natural resources, precious metals and precious stones, World Bank.

Інтеграція країн у глобальний простір супроводжується суперечливими тенденціями та наслідками, адже волатильність зовнішнього середовища при тісній взаємозалежності національних економік поглиблює їхню залежність одна від одної та викликає ефект доміно поширення кризових явищ. Разом з тим, для окремих регіонів та країн політика глобальної інтеграції була чи не єдиним варіантом реалізації стратегії економічного розвитку та вирішення низки проблем соціального й економічного характеру, зважаючи на неефективність та нерозробленість внутрішніх заходів стимулювання конкурентоспроможності й зростання. Мова йде, передусім, про країни Африки. Країни африканського континенту, не дивлячись на колоніальне минуле і стримуючі фактори соціально-економічного розвитку, в останнє десятиліття демонструють значні темпи

економічного зростання, що викликає посилений інтерес до них зі сторони інших, із вищим рівнем розвитку, країн, які вбачають перспективу в розширенні економічної співпраці, передусім в інвестиційній та зовнішньоторговельній сферах. Країни Африки традиційно сприймалися світовою спільнотою як сировинний додаток до розвинених країн, оскільки вони володіють значними покладами природних ресурсів, в тому числі дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння. Проте в сучасних умовах країни Африки зацікавлені не лише у розширенні ринків збуту власної сировини, а й у реалізації спільних інвестиційних проектів, залученні до міжнародного поділу праці на рівноправних засадах. Такий підхід створює нові можливості африканським країнам, особливо на південь від Сахари, для проведення структурних реформ,

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

повноцінного використання свого потенціалу, виходячи із національних інтересів, активізації зовнішньоторговельної діяльності. Саме тому, на відміну від попередніх десятиліть, у XXI ст. африканські країни завдяки процесам глобалізації отримали значні переваги для економічного співробітництва та прогресу.

Дослідженню окремих аспектів розвитку країн африканського континенту присвячена незначна кількість праць вітчизняних науковців. Тому поглибленого аналізу потребують питання використання сировинно-ресурсного потенціалу країн Африки на південь від Сахари в контексті їхньої інтеграції у глобальний економічний простір. Основною інформаційною базою для дослідження слугували звіти міжнародних організацій, спеціалізованих міжнародних компаній та урядових установ країн Африки.

Метою статті є виявлення передумов інтеграції економік країн Африки в глобальний простір, враховуючи їхній сировинний характер, та окреслення перспектив економічного розвитку.

Формування глобальної моделі економічного розвитку активізувалося під впливом системних трансформаційних процесів у світовій економіці. Інтеграція країн у глобальний простір стала закономірним процесом поглиблення інтернаціоналізації виробництва та обміну та супроводжувалася транснаціоналізацією й виробленням єдиних стандартів розвитку, які стали орієнтиром для більшості країн світу. Так, глобалізація виступає основоположним чинником розвитку країн та світового господарства, змінює позиціонування країн у системі економічних та соціальних координат, а відтак – і визначає траєкторію їхнього руху у майбутньому. Вона дала можливість країнам, що розвиваються (наприклад, Африки) шанс на економічний прогрес та соціально-економічний розвиток.

Африка – має свої особ-

ливості інтеграції у глобальний економічний простір, які формувалися не одне десятиліття під впливом колоніальної політики розвинених країн, функціонуючи як їхній сировинний придаток. Такий інтерес був обумовлений природно-кліматичними

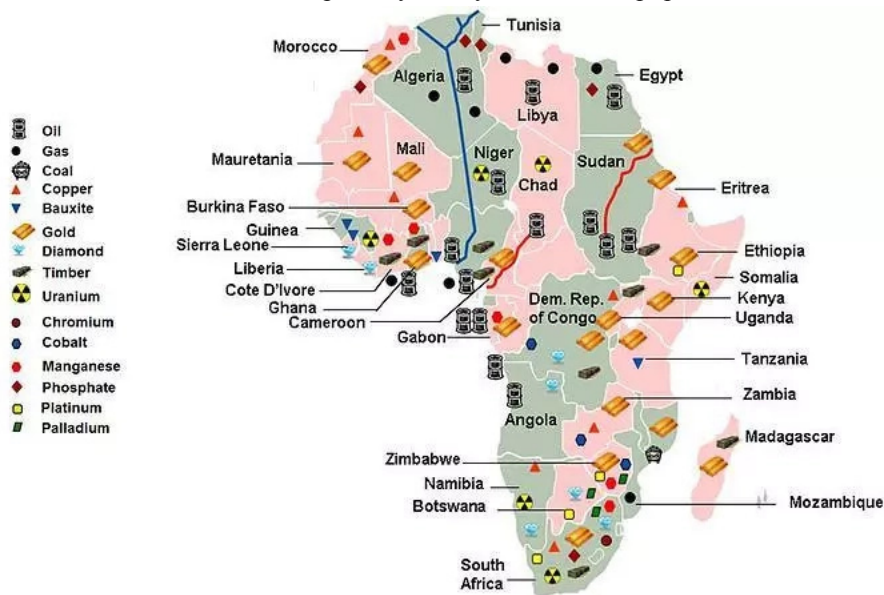

Рис. 1. Картосхема природно-ресурсного забезпечення країн Африки [2]

умовами та ресурсами континенту, демографічною ситуацією, дешевою робочою силою та слабкою системою публічного управління. Країни Африки на південь від Сахари правомірно можна вважати

Таблиця 1

Динаміка індексу глобальної конкурентоспроможності окремих країн Африки на південь від Сахари, 2010-2017 рр.

Країна	Показник	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ДР Конго	Місце							129	126
	ІК (GCI)							3,29	3,27
Нігерія	Місце	127	127	115	120	127	124	127	125
	ІК (GCI)	3,4	3,4	3,7	3,6	3,4	3,5	3,4	3,3
Зімбабве	Місце	136	132	132	131	124	125	126	124
	ІК (GCI)	3,0	3,3	3,3	3,4	3,5	3,5	3,4	3,3
Кот-Д'Івуар	Місце	129	129	131	126	115	91	99	
	ІК (GCI)	3,35	3,37	3,36	3,5	3,67	3,93	3,86	
Кенія	Місце	106	102	106	96	90	99	96	91
	ІК (GCI)	3,6	3,8	3,7	3,8	3,9	3,9	3,9	4,0
Намібія	Місце	74	83	92	90	88	85	84	90
	ІК (GCI)	4,1	4,0	3,9	3,9	4,0	4,0	4,0	4,0
Ботсвана	Місце	76	80	79	74	74	71	64	63
	ІК (GCI)	4,1	4,0	4,1	4,1	4,2	4,2	4,3	4,3
ПАР	Місце	54	50	52	53	56	49	47	61
	ІК (GCI)	4,3	4,3	4,4	4,4	4,4	4,4	4,5	4,3
Руанда	Місце	80	70	63	66	62	58	52	58
	ІК (GCI)	4,0	4,2	4,2	4,2	4,3	4,3	4,4	4,3
Маврикій	Місце	55	54	54	45	39	46	45	45
	ІК (GCI)	4,3	4,3	4,4	4,4	4,5	4,4	4,5	4,5

Примітка: побудовано на основі [3]

багатим регіоном, адже тут знаходяться значні поклади дорогоцінних металів, зокрема золота та платини й металів платинової групи, дорогоцінного каміння (в тому числі й алмазів), нафти, газу, залізної руди та інших корисних копалин (рис. 1.). Африка займає провідні позиції на світовому ринку за покладами таких металів, як ванадій, літій, берилій, тантал, ніобій, германій [1]. Володіння природними ресурсами обумовило швидкий розвиток гірничодобувної та гірничо-металургійної промисловості в африканських країнах.

Водночас простежується значна асиметрія в розподілі природних ресурсів між країнами Африки на південь від Сахари, відповідно різняться і макроекономічні та соціальні показники розвитку, зокрема, ВВП на одну особу, галузева структура економіки та спеціалізація, зовнішньоторговельна активність та інвестиційна привабливість, міжнародна конкурентоспроможність, залученість до міжнародного поділу праці.

Колоніальне минуле країн Африки багато в чому і визначило їхній економічний розвиток, зокрема, орієнтацію в торгівлі на країни-колишні колонізатори, аграрний характер більшості економік, соціальну нерівність в межах країн та регіонів, нестабільність економічного зростання, політичну слабкість більшості країн, внутрішні збройні та військові конфлікти, фінансову орієнтацію на міжнародних донорів. Затяжні системні кризи

від Сахари демонструють низькі позиції, а для окремих з них відсутні об'єктивні дані [3]. За минуле десятиліття конкурентоспроможність цих країн не зазнала суттєвих змін: хоча в період з 2011 по 2015 рр. була досягнута невелика стабільність, за останні два роки вона була частково втрачена. Проте такі країни як Ефіопія, Сенегал, Танзанія та Уганда змогли утримати свої позиції. Погіршили свої позиції Південна Африка (на 14 позицій порівняно із 2016 р.,

Таблиця 2

Розподіл країн Африки за стадіями розвитку у Звіті про глобальну конкурентоспроможність Африки 2017 [4]

Стадія	Африканські країни
Стадія 1 (factor-driven), ВВП на одну особу < 2000 дол. США	Мавританія, Бенін, Бурунді, Камерун, Чад, Демократична Республіка Конго, Кот-Д'Івуар, Ефіопія, Гамбія, Гана, Кенія, Лесото, Ліберія, Мадагаскар, Малаві, Малі, Мозамбік, Руанда, Сенегал, Сьєрра-Леоне, Танзанія, Уганда, Замбія, Зімбабве
Перехід від стадії 1 до 2, ВВП на одну особу – 2000 - 3000 дол. США	Алжир, Ботсвана, Габон, Нігерія
Стадія 2 (efficiency-driven), ВВП на одну особу – від 3000 до 9000 дол. США	Єгипет, Марокко, Туніс, Кабо-Верде, Намібія, ПАР
Перехід від стадії 2 до 3, ВВП на одну особу – 9000 - 17000 дол. США	Маврикій
Стадія 3 (innovation-driven) ВВП на одну особу > 17000 дол. США	

перемістившись на 61 місце з 47) та Руанда (на 6 позицій у 2017 р. порівняно із 2016 р.) (табл. 1). Зниження конкурентоспроможності африканських країн позначилося на низьких темпах зростання – всього 1,4% в 2016 р. і 2,6% у 2017 р. Позитивна динаміка в індексі була характерна для таких країн: Мадагаскар (121-е місце, країна піднялася на 7 позицій), Гамбія (117-е, 6 позицій), Кенія (91-е, 5 позицій) і Сенегал (106-е, 6 позицій) [71]. Разом з тим, порівняно з іншими країнами світу найнижчі позиції у рейтингу глобальної конкурентоспроможності посідають також африканські країни.

У Звіті про глобальну конкурентоспроможність Африки 2017 класифікацію африканських економік подано за стадіями розвитку (табл. 2), що дозволяє зробити висновок – понад дві третини країн в конкурентній боротьбі орієнтуються лише на фактори виробництва, а саме на низько кваліфіковану робочу силу та природні ресурси [4]. Жодна з країн Африки не досягла третьої стадії, де основна роль у розвитку належить інноваційним факторам.

Лише одна країна – Маврикій – перебуває на перехідному етапі між 2 і 3 стадіями. Така позиція Маврикію пояснюється відкритістю до бізнесу та проведеними реформами, розвиненою фінансовою та банківською системами, сильним інституційним підґрунтям та активною зовнішньоторговельною політикою, незважаючи на відсутність значних природних ресурсів [5]. Це дозволило їй лідувати серед африканських країн за індексами глобальної конкурентоспроможності (45 місце у світі), ведення бізнесу, економічної свободи (рис 2) та макроекономічними показниками (економічне

Рис. 2. Позиції Маврикію у світових рейтингах [7]

виступають стримуючим фактором для реалізації країнами Африки можливостей конкурувати на світових ринках.

У загальному рейтингу за індексом глобальної конкурентоспроможності країни Африки на південь

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

зростання у 2016 р. становило 3,7%, рівень безробіття – 7,3%, інфляція – 1%, 65,6% – це частка населення працездатного віку, тривалість життя населення становить для чоловіків 71,3 р. і жінок – 77,9 р. [6].

За останні десятиліття країни Африки на південь від Сахари продемонстрували значне економічне зростання (рис 3): одні країни через нарощення сировинного експорту, інші – завдяки макроекономічним реформам, які заклали значний потенціал для майбутнього економічного зростання. Саме цей регіон може стати локомотивом глобального економічного розвитку з огляду на інвестиційну активність його країн та сповільнення темпів економічного зростання в інших регіонах.

Певною мірою економічне зростання країн Африки на південь від Сахари забезпечується за рахунок фінансової інтеграції, реформування фінансово-банківських систем, валютної політики та фінансової допомоги міжнародних організацій. Велика увага країнам Африки приділяється зі сторони МВФ. Так, фахівці МВФ називають наступні роки «століттям Африки», адже саме ці країни, які раніше вважалися деструктивними для глобальної економіки, зокрема й через зростання чисельності населення, за прогнозами до 2030 р., збільшать чисельність працездатного населення, що перевищуватиме аналогічні процеси у всіх разом взятих країнах світу, тому вони матимуть потенціал для розвитку. Такі зміни називають демографічним переходом, коли збільшується кількість осіб працездатного віку, знижується смертність, але й водночас народжуваність, зростають показники залучення жінок до ринку праці. За підтримки трасового фонду МВФ у 2015 р. організація виділила країнам із низьким рівнем доходів кредитів на суму 1,8 млрд. СПЗ для полегшення тягаря заборгованості (табл. 3), в 2017 р. – 1,2 млрд. СПЗ. Окрім політики кредитування і виконання

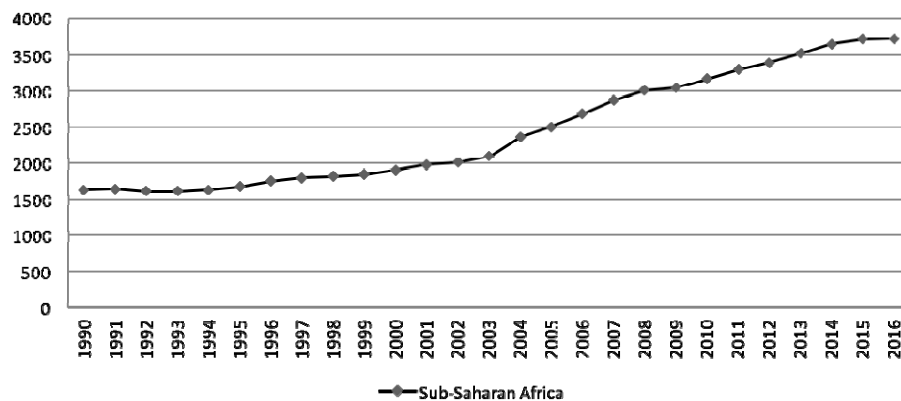

Рис. 3. Динаміка ВВП на одну особу (GDP per capita, PPP, current international \$) країн Африки на південь від Сахари

Побудовано на основі [8]

Таблиця 3

Домовленості в межах трасового фонду МВФ на цілі скорочення бідності та сприяння економічному зростанню у 2015 ф. р. та 2017 ф. р. (млн. СПЗ)

Країни-члени	Дата набуття чинності	Затверджена сума
Нові трирічні домовленості в межах розширеного кредитного механізму		
2015 ф. р.		
Чад	1 серпня 2014 р.	79,9
Гана	3 квітня 2015 р.	664,2
2017 ф. р.		
Бенін	7 квітня 2017 р.	111,4
Центральноафриканська республіка	200 липня 2016 р.	83,6
Кот-д'Івуар	12 грудня 2016 р.	162,6
Мадагаскар	27 липня 2016 р.	220,0
Нігер	23 січня 2017 р.	98,7
Підвищення доступу за домовленостями в межах розширеного кредитного механізму		
2015 ф. р.		
Бурунді	23 березня 2015 р.	10,0
Чад	27 квітня 2015 р.	26,6
Кот-д'Івуар	5 грудня 2014 р.	130,1
Гвінея	11 лютого 2015 р.	45,1
Ліберія	26 вересня 2014 р.	32,3
Сьєрра-Леоне	26 вересня 2014 р.	25,9
Сьєрра-Леоне	2 березня 2015 р.	51,9
2017 ф. р.		
Буркіна-Фасо	16 грудня 2016 р.	4,5
Чад	11 листопада 2016 р.	33,6
Ліберія	16 грудня 2016 р.	27,7
Малаві	20 червня 2016 р.	34,7
Малі	8 червня 2016 р.	68,0
Нові домовленості про кредитний механізм «Стенд-бай»		
2015 ф. р.		
Кенія	2 лютого 2015 р.	135,7
2017 ф. р.		
Руанда	8 червня 2016 р.	144,2
Фактичне надання засобів у межах механізму прискореного кредитування		
2015 ф. р.		
Центральноафриканська Республіка	14 травня 2014 р.	8,4
Центральноафриканська Республіка	18 березня 2015 р.	5,6
Гамбія	2 квітня 2015 р.	7,8
Гвінея	26 вересня 2014 р.	26,8
Гвінея-Бісау	3 листопада 2014 р.	3,6
Ліберія	23 лютого 2015 р.	32,3
Мадагаскар	18 червня 2014 р.	30,6

Складено на основі [9; 10]

наглядних функцій, МВФ надає технічну допомогу

країнам-членам, зокрема у 2015 р. вона становила 22% від усіх видатків на діяльність організації, значна частина якої була надана країнам, що розвиваються.

Світовий банк є глобальною структурою, яка значні зусилля й ресурси спрямовує на досягнення цілей розвитку, визначених до 2030 р., не оминаючи увагою ті регіони, де значний рівень злиденності та голоду, тому є прикладом поєднання механізмів вирішення проблем економічного й соціального розвитку як країн, так і світу. У 2015 ф. р. Світовим банком країнам Африки було

зарезервовано коштів у сумі 11,6 млрд. дол. США на здійснення 103 проєктів і основними тематичними напрямками були державне управління та судово-правова система (26%), людський розвиток (22%). Важливий акцент зроблено на підтримці розвитку інфраструктури в регіоні, на яку було зарезервовано 11% коштів. У 2017 ф. р. було прийнято рішення надати країнам Африки кредитних коштів на суму 11,8 млрд. дол. США для реалізації 145 проєктів, у тому числі 1,2 млрд. дол. США у вигляді позик МБРР та 10,7 млрд. дол. США у вигляді коштів, зарезервованих МАР [11]. Динаміка отримання коштів країнами від Світового банку підтверджує його зацікавленість у забезпеченні економічного розвитку країн Африки (рис. 4). Водночас, слід зазначити, що пріоритетними секторами для кредитування є транспортна інфраструктура (18%), енергетика та гірничодобувна промисловість (14%), водопостачання та утилізація відходів (14%), державне управління (12%), сільське господарство (11%).

Разом з тим, майбутнє використання потенціалу країн Африки буде залежати також від подальших структурних реформ в економіці, партнерської зовнішньої підтримки через інвестиційну і торговельну сфери, інтеграцію у глобальний економічний простір. Не усі країни використовують наявний ресурсний потенціал та здатні забезпечити економічне зростання, що підтверджується асиметрією у макроекономічних показниках. Так, за рівнем ВВП на одну особу за ПКС у 2016 р. 45 країн Африки на південь від Сахари (для яких була наявна статистична інформація) розподілилися наступним чином: 12 з них мають

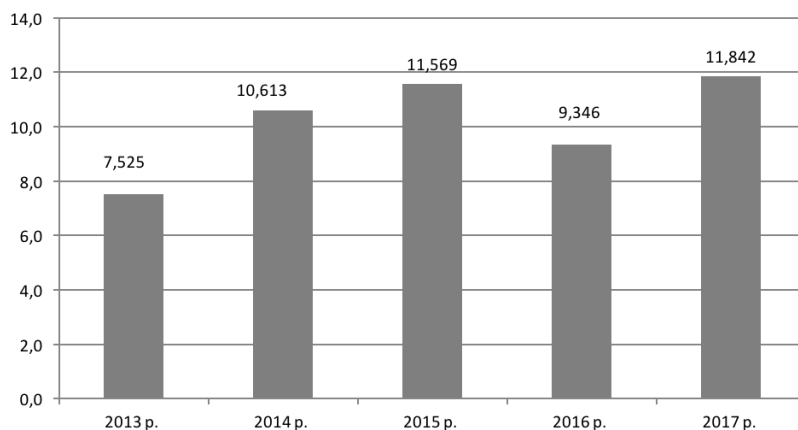

Рис. 4. Динаміка кредитування країн Африки МБРР та МАР, млн. дол. США (2013-2017 ф. р.) [12]

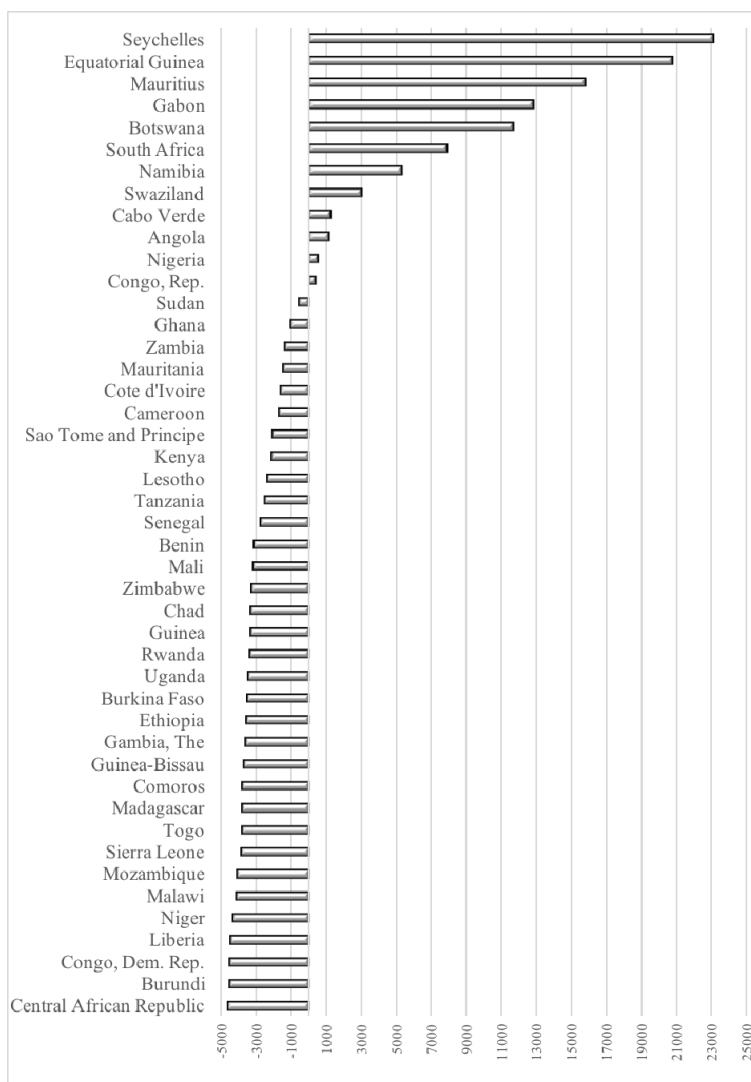

Рис. 5. Розподіл країн Африки на південь від Сахари за ВВП на одну особу (GDP per capita, PPP, current international \$) у 2016 р.

Побудовано на основі [8]

значення показника вище середнього і 33 країни – нижче середнього по вибірці (рис. 5).

Розподіл ВВП на одну особу країн Африки на південь від Сахари на основі кривої Лоренца вказує на існування нерівності в регіоні – спостерігається значне відхилення кривої Лоренца від прямої

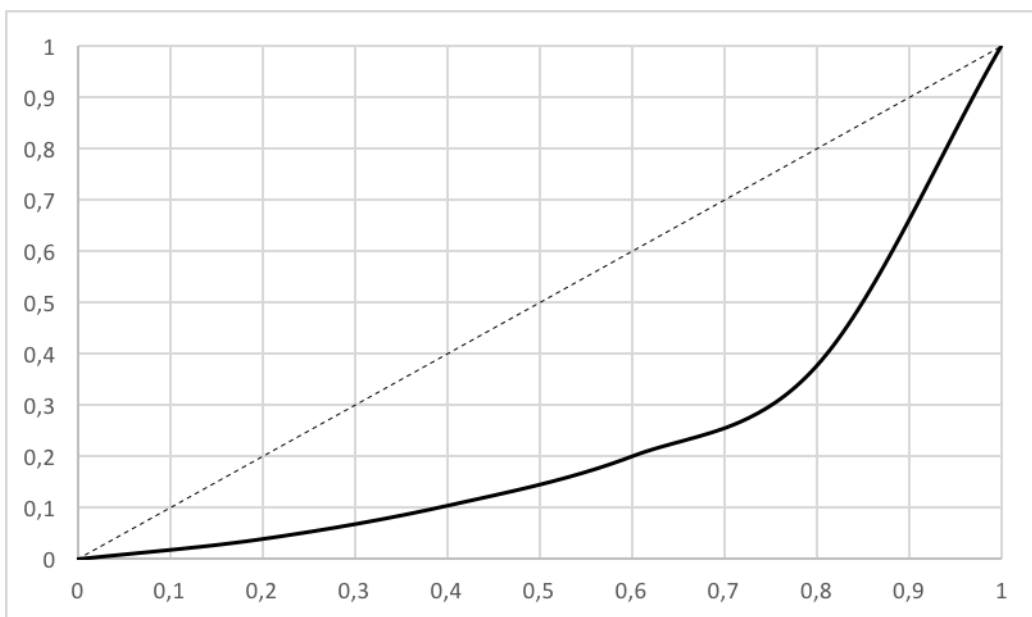

Рис. 6. Крива Лоренца розподілу ВВП на одну особу країн Африки на південь від Сахари

країні не вдалося відновити обсяги видобутку алмазів, при цьому за рахунок інших ресурсів вдалося підтримати рівень ВВП на одну особу. ПАР за результатами моніторингу світового ринку платини за 9 місяців 2017 р. була основним її виробником (71% світового видобутку), незважаючи на незначне скорочення обсягів – 0,2% (наприклад, Зімбабве

скоротило обсяги на 9,5%) [13]. ПАР має великий вплив на кон'юнктуру світового ринку паладію (частка країни у світовому виробництві становила 37%). Володіння значними запасами дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння в ПАР та інших країнах Африки супроводжується паралельним існуванням чорного ринку, адже особливості гірничодобувної промисловості створюють сприятливі умови для викрадення, нелегального видобутку та тіньового обігу [14].

Наприклад, Ботсвана забезпечила економічне зростання за рахунок лідерства у видобутку алмазів, що зробило її привабливою для інвесторів та зарубіжних компаній. Основні показники

Промисловість, поряд із розвитком сільського господарства, для окремих країн залишається важливою ланкою національної економіки, яка підтримує як економічне зростання, так і конкурентоспроможність. Наприклад, причинами економічного зростання у Екваторіальній Гвінеї стали диверсифікація економіки та переорієнтація на експорт нафти й природного газу, що перетворило країну на суттєвого гравця на ринку сировинних ресурсів.

Однією із галузей промисловості, привабливою для інвесторів, залишається гірничодобувна. Гірничодобувна промисловість для окремих країн Африки залишається потенційною зв'язуючою ланкою із зовнішнім світом та забезпечує її інтеграцію на світові ринки. Проте, здебільшого уряди країн мають низьку частку у виробництві, натомість активно працюють іноземні компанії на ринках країн Африки, тому економічні ефекти від освоєння копалин є вкрай низькими. Так, країни Африки на південь від Сахари займають провідні позиції на ринку алмазів як виробники (наприклад, Ангола, Ботсвана, ДР Конго, Південна Африка). ПАР залишається однією із африканських країн, яка активно інтегрується на світові ринки завдяки видобутку корисних копалин та розвитку промисловості, проте, наприклад, з 2012 р.

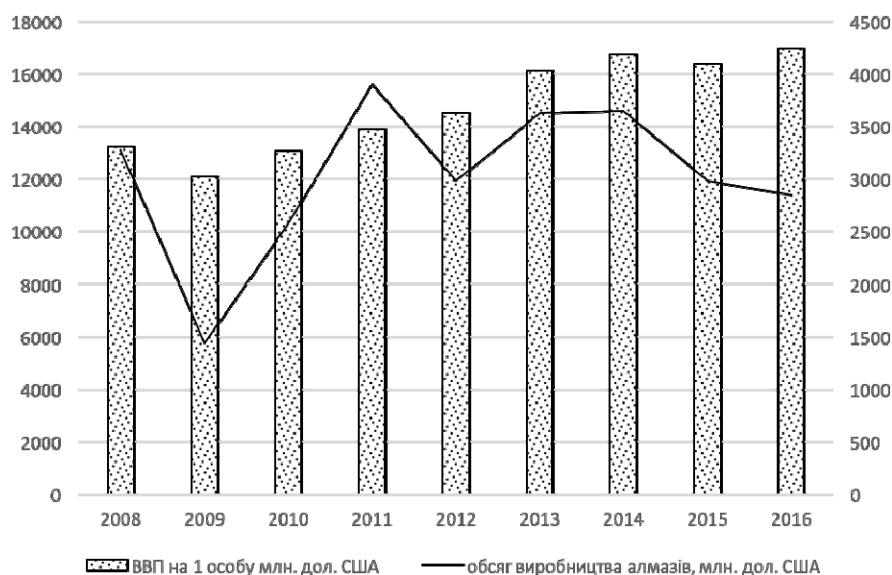

Рис. 7. Динаміка виробництва алмазів (млн. дол. США) в Ботсвані та ВВП на одну особу (GDP per capita, PPP, current international \$)

Побудовано на основі [8; 15]

економічного зростання та виробництва алмазів наведено на рис. 7. Водночас, така орієнтація розвитку на доходи від виробництва алмазів ставить країну у велику залежність від коливання світових цін (що вже відбувалося неодноразово в Ботсвані), тому

актуальним залишається питання диверсифікації доходів держави та посилення її участі у гірничодобувній промисловості, адже на території знаходяться нерозвідані родовища, проте без технічної підтримки та залучення інвесторів освоїти їх складно.

Разом з тим, Демократична Республіка Конго, незважаючи на значні сировинні ресурси, не змогла ефективно провести внутрішні реформи та впродовж років демонструє низькі показники розвитку. Ще однією країною, яка має значний сировинний потенціал, але через затяжну економічну кризу не спроможна досягти розвитку, є Зімбабве.

Саме сировинна орієнтація економік країн Африки на південь від Сахари стала причиною зростання інтересу до них Китаю, який за останні два десятиліття наростив свою присутність на африканському континенті (рис. 8). Африкансько-китайське співробітництво охоплює різні сфери: освоєння корисних копалин, будівництво інфраструктури, виробництво, фінансові послуги. Прикладами інвестиційних проектів Китаю є будівництво залізничної колії в Нігерії (вартість проекту – 12 млрд. дол. США), придбання збиткових шахт з видобутку міді в Замбії.

Незважаючи на те, що для багатьох країн Африки природні ресурси залишаються найважливішим джерелом економічного зростання, у майбутньому основними викликами для них можуть стати незабезпечення цілей сталого розвитку через посилення екологічних проблем та загроз людському життю, вичерпність біорозмаїття, відсутність інституційних реформ та низька якість управлінських рішень й управління доходами, зменшення інвестицій [17; 18]. Здебільшого, країни не отримують еквіваленту людську та соціальну цінність від політики управління наявними ресурсами.

Очевидно, що попри перспективи поглиблення участі у міжнародних економічних відносинах та розширення зовнішньоекономічної активності, національні політики африканських країн потребують перегляду, адже без інституційних змін та ефективної системи державного управління сировинні економіки не спроможні вирішити питання макрофінансової стабільності, інвестиційної привабливості, соціального та економічного розвитку.

Таким чином проведене дослідження дає змогу окреслити наступні ефективні заходи інтеграції країн Африки на південь від Сахари у глобальний економічний простір: залучення зовнішньої фінансової допомоги на цілі розвитку та обрання пріоритетних проектів, обмеження неперіоритетних витрат; розвиток та підтримка стабільності національних фінансових систем; розширення доступу країн до фінансових інструментів МВФ та Світового банку; розширення виробництва в країнах та освоєння нових ринків готової продукції; диверсифікація експорту; підвищення конкурентоспроможності країн; створення сприятливого

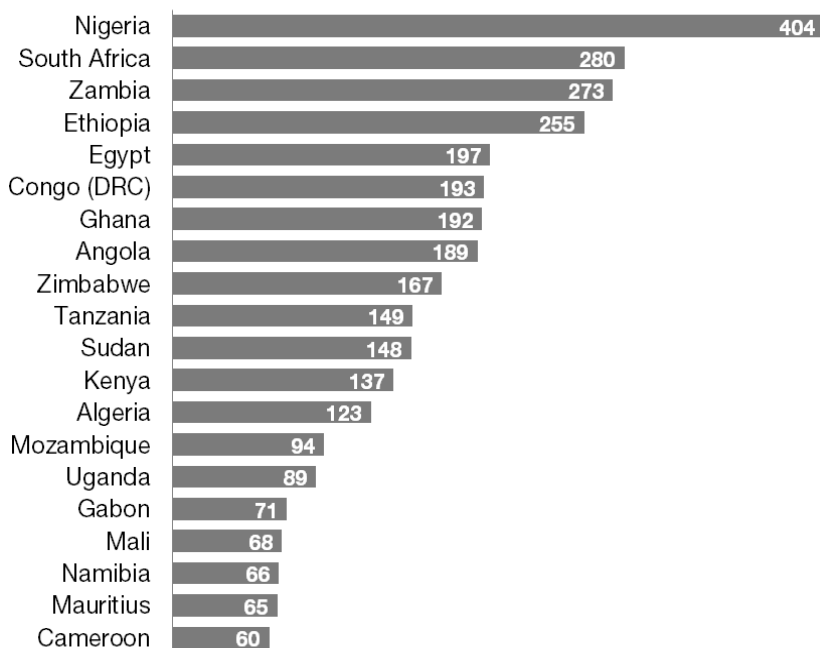

Рис. 8. ТОП-20 країн Африки за кількістю реалізації інвестиційних проектів Китаю [16]

бізнес-середовища для зайняття підприємницькою діяльністю та вкладення інвестицій; розширення залучення країн Африки до глобальних ланцюгів створення доданої вартості; створення позитивного іміджу цих країн в світі. Ці та інші заходи у підсумку спрямовані на забезпечення економічного зростання в регіоні та дотримання принципів сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. Абрамова І. О. Ресурсний потенціал Африки: структура, параметри, значимість для мирової економіки и внутрєнного розвитку / І. О. Абрамова // Проблеми сучасної економіки. – 2013. – №3 (47). – С. 155-161.
2. Natural Resources Africa Map // Website Africa Map. – 10.12.2017. Retrieved from <http://www.pinkballoon.nl/natural-resources-africa-map.html>
3. The Global Competitiveness Report 2017–2018 // Website of World Economic Forum. – 2017. Retrieved from <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2017-2018>
4. The Africa Competitiveness Report 2017 // Website of World Economic Forum. – 2017. – Retrieved from http://www3.weforum.org/docs/WEF_ACR_2017.pdf
5. Zafar A. Chapter 5. Mauritius: An Economic Success Story / A. Zafar // Website of United Nations. – 2016. – Retrieved from www.un.org/esa/socdev/egms/docs/2016/AliZafar.pdf
6. Mauritius in figures // Website of Statistics of Mauritius. – 2016. – Retrieved from statsmauritius.govmu.org/English/.../MIF/MIF_2016.pdf
7. Global Business. The Mauritian Jurisdiction // Website of Mauritius commercial bank. – 2017. – Retrieved from <https://www.mcb.mu/en/corporate/global-business/The-Mauritian-Jurisdiction>
8. World Development Indicators / Data Bank // Website of World Bank. – 2017. – Retrieved from <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=world-development-indicators>

9. IMF. Annual Report 2015 // Website of International Monetary Fund. – 2015. – Retrieved from <https://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/2015/eng/index.htm>
10. IMF. Annual Report 2017 // Website of International Monetary Fund. – 2017. – Retrieved from <https://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/2017/eng/index.htm>
11. World Bank Annual Report 2017 // Website of World Bank. – 2017. – Retrieved from pubdocs.worldbank.org/en/.../Annual-Report-2017-WBG.pdf...
12. The World Bank annual report 2017: end extreme poverty, boost shared prosperity: Organizational information and lending data appendixes // Website of World Bank. – 2017. – Retrieved from <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/27986/211119app.pdf>
13. World Platinum Investment Council. – 2017. – Retrieved from <https://www.platinuminvestment.com/>
14. Coetzee B., Horn R. The theft of precious metals from South African mines and refineries / Institute for Security Studies in South Africa. – 2016, Nov. – Retrieved from https://www.files.ethz.ch/isn/101895/2006_11_27.pdf
15. Public Statistics Area // Website Kimberly Process. Rough Diamond Statistics. – 2017. – Retrieved from https://kimberleyprocessstatistics.org/public_statistics
16. Kuo S. China's Investment In Africa – The African Perspective // Website Forbes. – 08.07.2015. – Retrieved from <https://www.forbes.com/sites/riskmap/2015/07/08/chinas-investment-in-africa-the-african-perspective>
17. Catalyzing growth and development through effective natural resources management / African Natural Resources Center – African Development Bank. – 2017. Retrieved from https://www.afdb.org/.../AfDB_ANRC_BROCHURE_en.pdf
18. Africa Progress Panel. Africa Progress Report 2015 // Website of Africa Progress Group. – 2015. Retrieved from <http://www.africaprogresspanel.org/publications/policy-papers/2015-africa-progress-report/>
5. Zafar A. (2016). Chapter 5. Mauritius: An Economic Success Story. *Website of United Nations*. Retrieved from www.un.org/esa/socdev/egms/docs/2016/Alizafar.pdf
6. Mauritius in figures (2016). *Website of Statistics of Mauritius*. Retrieved from statsmauritius.govmu.org/English/.../MIF/MIF_2016.pdf
7. Global Business. The Mauritian Jurisdiction (2017). *Website of Mauritius commercial bank*. Retrieved from <https://www.mcb.mu/en/corporate/global-business/The-Mauritian-Jurisdiction>
8. World Development Indicators / Data Bank (2017). *Website of World Bank*. Retrieved from <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=world-development-indicators>
9. IMF. Annual Report 2017 (2017). *Website of International Monetary Fund*. Retrieved from <https://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/2015/eng/index.htm>
10. IMF Annual Report 2015 (2015). *Website of International Monetary Fund*. Retrieved from <https://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/2017/eng/index.htm>
11. World Bank Annual Report 2017 (2017). *Website of World Bank*. Retrieved from pubdocs.worldbank.org/en/.../Annual-Report-2017-WBG.pdf ...
12. The World Bank annual report 2017: end extreme poverty, boost shared prosperity: Organizational information and lending data appendixes (2017). *Website of World Bank*. Retrieved from <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/27986/211119app.pdf>
13. World Platinum Investment Council (2017). Retrieved from <https://www.platinuminvestment.com/>
14. Coetzee, B., & Horn, R. (2016, Nov). Theft of precious metals from South African mines and refineries. *Website of Institute for Security Studies in South Africa*. Retrieved from https://www.files.ethz.ch/isn/101895/2006_11_27.pdf
15. Public Statistical Area (2017). *Website Kimberly Process. Rough Diamond Statistics*. Retrieved from https://kimberleyprocessstatistics.org/public_statistics
16. Kuo, S. (2015, Jul 08) China's Investment In Africa – The African Perspective. *Website Forbes*. Retrieved from <https://www.forbes.com/sites/riskmap/2015/07/08/chinas-investment-in-africa-the-african-perspective/&refURL>
17. Catalyzing growth and development through effective natural resources management (2017). *Website of African Natural Resources Center – African Development Bank*. Retrieved from https://www.afdb.org/.../AfDB_ANRC_BROCHURE_en.pdf
18. Africa Progress Panel. Africa Progress Report 2015 (2015). *Website of Africa Progress Group*. Retrieved from <http://www.africaprogresspanel.org/publications/policy-papers/2015-africa-progress-report/>

References

1. Abramova, I. O. (2013). Resursnyy potentsial Afriki: struktura, parametry, znachimost' dlya mirovoy ekonomiki i vnutrennego razvitiya [Africa's Resource Potential: Structure, Parameters, Significance for the World Economy and Internal Development]. *Problemy sovremennoy ekonomiki – Problems of the modern economy*, 3 (47), 155-161. [in Russian].
2. Natural Resources Africa Map (2017, Dec 10). *Website Africa Map*. Retrieved from <http://www.pinkballoon.nl/natural-resources-africa-map.html>
3. The Global Competitiveness Report 2017-2018 (2017). *Website of World Economic Forum*. Retrieved from <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2017-2018>
4. The Africa Competitiveness Report 2017 (2017). *Website of World Economic Forum*. Retrieved from http://www3.weforum.org/docs/WEF_ACR_2017.pdf